

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrlet „ 1.—

Naročnina se pošilja
spravništvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede popoldne.

Štev. 51.

V Mariboru, dne 19. decembra 1901.

Tečaj XXXV.

**Radi božičnih praznikov izide pri-
hodnja številka v torek 24. t. mes.**

Kmetijske zadruge.

V našem državnem zboru se sedaj
vrši posvetovanje o kmetijskih zadrugah. O
sestavi zadrug, o njih pomenu in nalogi,
o njih delovanju so pač vsi naši čitatelji
dovolj poučeni. Zato hočemo danes ponat-
isniti samo najvažnejše določbe v novi pred-
loženi postavi, o kateri se sedaj državni po-
slanci posvetujejo, da bodo naši čitatelji
znali presoditi, koliko njihovih želj bo iz-
polnil novi zakon in kako bo uplival na
njihove kmetijske razmere.

Točka 1. se glasi: »V smislu tega za-
kona (o kmetijskih zadrugah) in v tem okviru
sklenjenih deželnih zakonov se praviloma
v vsakem sodnem okraju ustanovi
stanovska kmetijska zadruga za ta okraj in
v vsaki deželi taka za vso deželo. Te zadruge
se imenujejo okrajne in deželne kmetijske
zadruge. Deželni zakoni pa morejo določiti,
da se zadruge izjemoma snujejo le za po-
samezne kraje v deželi, ali tudi samo za
eno ali več sodnih okrajev skupaj, več de-
želnih zadrug, ali tudi samo za posamezne
skupine poljedelcev.

Deželni zbori morejo tudi določevati, da
se že obstoječe zadruge razdružujejo ali
obstoječe združujejo po novih okrajih.

Po določbah te točke se daje deželnim
zborom popolna svoboda. To je sicer pametno
načelo, kajti v vsaki deželi so drugačne raz-
mere in drugačne potrebe. Toda nam slo-
venskim Štajercem se je zopet treba

bati, da se naš deželni zbor, v katerem
imajo večino nemški veleposestniki in zastop-
niki nemških mest in trgov, ne bo toliko
oziral na dejanske gospodarske razmere, am-
pak bo se dal voditi od ponemčevalnih na-
menov. V tem oziru moramo biti zelo po-
zorni in sicer že o pravem času. Točka 2. pravi:
»Namen teh kmetijskih zadrug je, da
zboljšajo pravne in gnotne razmere polje-
delcev z gojitvijo skupnosti, z vzajemnim
poukom in podporami, s pospeševanjem sta-
novske samozavesti, stanovskih združnih ter
sploh gospodarskih koristij.»

Točka 11. označuje »delokrog« ter se
glasi v načrtu: »Delokrog kmetijskih zadrug
določa v § 2. označeni namen. Osobito imajo
te zadruge v okviru bodočih deželnih zakonov
in statutov naslednje naloge: a) Nakupo-
vati blago na svoj račun in svojo odgo-
vornost, ki ga te zadruge potrebujejo v
svojem obratu; b) prodajati združne
kmetijske pridelke na svoj račun in odgovor-
nost, osobito za lagati armado; c) usta-
navljati in pospeševati pridobitne in gospo-
darske zadruge, da si ustanovljajo skladišča
in zaloge za skupno prodajo kmetijskih pri-
delkov, ustanovljati kleti, mlekarne, klavnice,
pečnice in druga podjetja, ki morejo skupno
uporabiti kmetijske pridelke; d) ustanovljati
in pospeševati zadruge in druga društva, ki
morejo gojiti poljedelstvo in gozdarstvo ter
sploh pospeševati razvoj poljedelskih razmer;
e) ustanovljati nove in pospeševati že obsto-
ječe posojilnice, osobito po Raiffeisenovem
načinu v svrhu osebnega in lombardnega
kredita; f) posredovati mej zadružniki in
hipotečnimi bankami za neodpovedljiva,

amortizacijska hipotečna posojila; g) posredo-
vati pri konvertovanju visokoobrestnih v
nižje-obrestna, odpovedljiva in neodpovedljiva,
amortizacijska hipotečna posojila; h) sodelovati
pri organizaciji in upravi produktivnih borz
in trgov ter posredovati pri razsodiščih polje-
delskih borz v okviru dotičnih določb; i)
sodelovati pri zavarovanju poljedelcev in
gozdarjev za življenje in starost, za slučaj
bolezni, nezgod in onemoglosti, dalje pri za-
varovanju proti ognju, toči in kužnim bolezi-
nim ter izvrševanju deželnokulturnih zakonov,
v kolikor zadrugam to dopuščajo posebne
določbe; k) pospeševati kmetijski pouk, pre-
davanja ter shode poljedelcev; l) zbirati
poljedelsko statistiko; m) posredovati in skr-
beti za delo ter uravnati pogodbe s polje-
delskimi delavci itd.; n) skrbeti, da se nad-
zorujejo semena ter združni promet s
kmetijskimi preizkuševališči; o) zadružnikom
priskrbovati pravno pomoč; p) ustanovljati
razsodišča za pravno razsojo preprirov mej
zadružniki in njihovimi pomočniki, mej za-
drugami in člani, ali mej člani samimi.

Stanovske zadruge imajo tudi pravico,
dajati nasvete državnim in avtonomnim ob-
lastvom o stvareh in v vprašanih, ki se
tičejo stanovskih koristi, dalje imajo pravico
sodelovati pri naredbah države in avtonom-
nih korporacij v prosep deželne kulture,
osobito glede podpor in melioracij.

To so najvažnejše določbe predloženega
zakona o zadrugah. Poročevalec o tem pred-
logu je slovenski katoliško narodni poslanec
g. F. Povše, ki s srcem in razumom za-
govarja kmetijske koristi.

Listek.

Iz ječe.

(Pisma mladega urednikoviča.)

V ječi sedim ...

Lice mi je upadlo, duša potrta.

Na zemljo je začel legati mrak, v moji
celici je že tema. Prvi dan mojega življenja
v ječi je minol, zdaj čakam prve noči.

Dogodki današnjega dne vstajajo pred
mojo otožno dušo.

Kadar rekruti odhajajo od doma, takrat
glasno ukajo in vriskajo. Človek bi mislil, da
z veseljem zapuščajo dom in svojece, a vendar
srce se jim trga od žalosti... Enako se je
godilo danes meni. Ko sem se poslavljaj od
svoje sobice, vsiljeval se mi je smehlaj čez
mojega življenja novi odlomek. A v istini,
moje srce je bilo razburkano kakor gorsko
jezero ob viharju, kri je močno plala po vseh
žilah, lice mi je gorelo od notranje razvne-
tosti, vznemirjeni živci so se tresli...

Ah, kako dobro mi je djalo, ko sem
stopil na ulico. Sneg je padal. Mehkobele
snežinke so se lovile po zraku. Priigrale so
se tudi do mene ter se rahlo in plaho pri-
tiskale ob moje lice, moje ustnice, moje oči.
Njih mrzli poljubi so hladili veliki ogenj mo-

jega srca. Hvala vam, ljubke snežinke, za to
ljubav!

Zavil sem jo po stranskih ulicah proti
ječi, da bi ne srečal kakega znanega človeka.
Kako so se ljudje zadnji čas spremenili nas-
proti meni! Ko še nisem nosil na svojem
imenu znaka obsodbe, nihče se me ni ogibal.
Zdaj pa, če koga nagovorim na ulici, vsakdo
se prej ogleda, ali ga nihče ne vidi, da z
menoj govori. In ko sva izgovorila par besedi,
že se poslovijo, češ, da ga kličejo nujni posli.
Poznam to nujnost. Nihče mi ne reče nič
žalega, a dobro razumem hladno obnašanje
proti meni. Molče, udano' prenašam ta tiha
žaljenja, a vendar srce ni kamen...

Prišel sem mimo vrtnarja. Od rane mla-
dosti že ljubim z nerazumljivo silo cvetlice.
Mojemu srcu najljubši pa so klinčki. Stopim
k vrtnarju ter si kupim klinček, da ga po-
nesem s seboj. V samoti naj mi vzbujajo vse
sladke spomine iz mojih srečnih dni. Nekdaj
sem dobival to cvetko v ljub dar, zdaj si jo
moram kupovati. Kdo bo tudi jetnikom po-
stiljal pot s cvetkami?

Vse je pozabilo na me, vse se me ogiba.
Ali se naj temu čudim? Jetnik sem, znak
obsodbe je pritisnjen na moje ime! In ta
zavest razjeda mojo dušo!

Pogledam na uro. Čas je, da se javim
pri jetničarju. Stal sem pred njegovimi vrati.

Trk, trk, trk...

»Notri!«

Jetničar me je začudeno pogledal. Ali ni
navajen na take obiske? Postal me je sram.
Leta in leta so me vzgojevali in izobraževali,
a sedaj je priprost jetničar čez me gospodar.
Molče sem mu ponudil sodnijski poziv. In
pobesil sem glavo in oči.

Jetničar pa je zarožljaj s ključi, zakasljaj
kakor bi bil v zadregi ter z mehkim, pomi-
lovalnim glasom rekel:

»Pojdite z menoj!«

Sočutni glas jetničarjev me je nekoliko
ojunačil. V nesreči je vsaka gorka beseda
hladilen balzam za bolno dušo, trda beseda
njena smrt. Jaz sovražim trde besede!

Šla sva po dolgem hodniku. Jetničar
naprej, jaz za njim. Najini koraki so votlo
odmevali od vseh strani. Tako odmevajo
koraki po hodnikih starih, razpadajočih gra-
dov, v katerih vladajo že strahovi...

Plaho sem se ozrl parkrat naokoli. Ah,
da bi me nihče ne videl na tej sramotni poti!

Pred menoj se je odprla celica. Obrnem
se do jetničarja in ga poprosim, naj me pusti
danes pri miru. Moj glas je drhtel od no-
tranje razburjenosti.

Dobri mož me je razumel ter mi obljubil,
da me danes ne moti. In vrata celice so se

Državni zbor.

Kmetijske stanovske zadruga.

Razgovor o ustanovitvi kmetijskih zadrug se vrši že več dni. Namen teh zadrug je bralcem znan in je res le želeli, da se vse to v blagor kmetijskega stanu tudi doseže, kar pričakujemo od teh organizacij. V teku večdnevne debate se je pa oglasilo mnogo govornikov, ki so razodevali svoje pomisleke: bodo-li mogle te zadruga res doseči svoj namen in izvrševati vse to, kar se od njih pričakuje. Take pomisleke je razodeval vitez Berks, ki je med drugimi dejal, če bodo sicer vsi kmetijski posestniki morali biti udje teh zadrug, bodo morali skoro gotovo tudi plačevati težko svoje prispevke, da pa ne bodo imeli neposrednega dobička od njih. Zato je dr. Žitnik predlagal; naj da vlada 4 milijone kron, da se zamorejo te zadruga ustanoviti. Poslanec Pfeifer je razlagal prokletstvo, ki teži od prvega greha sem vso zemljo in vse poljedelstvo. Poslanec Žičkar je priporočal, naj se v državnem zakonu zagotovi, da se ustanovi za vsako narodnost posebna kmetijska stanovska zadruga, ker sicer se bo narodom, ki bodo v manjšini, vedno godila krivica in se je bati, da ne bo miru, temveč le prepir in boj pri teh posvetovanjih. Predloga poslancev Žitnika in Žičkarja sta se zavrgla. Tudi Čehi so glasovali proti temu, da se za vsak narod ustanovi posebna kmetijska stanovska zadruga. Več dni so se vršili dogovori med slovenskimi, češkimi, poljskimi in nemškimi katoliškimi poslanci, naj glasujejo za Žičkarjev predlog. Vse zastoj! To je tolikokrat hvalisana slovenska vzajemnost! Čehi in Poljaki so trdili: »ta stvar spada med deželne zbere.« Nič ni pomagalo, da se jim je ugovarjalo: »Slovenci na Štajerskem in Koroskem so izgubljeni, če bodo iskali svoje pravice pri deželnih zborih v Gradcu in Celovcu.« Slovenci te zausnice ne homo nikdar pozabili, katero so nam pri tem glasovanju dali Čehi in Poljaki. Pristaviti moramo, da vlada ni bila proti Žičkarjevemu predlogu in da ga je poročevalce poljedelskega odseka gosp. Fran Povše priporočal s pristranskimi besedami. Za Žičkarjev predlog so glasovale samo tri jugoslovanske stranke, Rusini in dva katoliška Čeha: dr. Hruban in dr. Stojan ter češki kmeti (agrarci); drugih prijateljev Slovenec ne najde v državni zbornici.

Kadar bo ta postava o kmetijskih za-

zaprla za menoj. — — — — —

V ječi sedim in premišljam svojega življenja ponesrečeni tok.

Usoda mogočna, kako kruto ravnaš z menoj! Kot otroci smo pihali milne mehurčke v zrak. A kadar so bili najlepši in naše veselje največje, so hipoma razpočili... Enako je v mojem življenju. Kadar začnem sanjati o lepših dneh, takrat buti v me neusmiljena usoda kakor težko kladivo ter me pahne zopet v nesrečo. Kaj sem ti storil, usoda mogočna, da me tako hudo pretepaš?

In v mojem srcu vstaja jeza in vstaja žalost, in borita se za zmago. Kdo bo zmagal? Ah, le jeze ne!

Ustavljaj se jezi, srce moje, ustavljalj! Ubogaj me! Še vselej si se kesalo, kadar nisi ubogalo svojega bratca, razuma. Srce moje, ustavljalj se jezi! — — — — —

Zamislil sem. Vse je tiho. Le svoje srce slišim utripati.

Ta strašna samota! Nikdar nisem bil samote velik prijatelj. V povestih in romanih se sicer čita, da razburkano srce najde najlažje mir kje v tihni samoti. Verjamem, a pri meni je drugače. Moje srce je ravno radi tega nemirno, ker je sedaj tako popolnoma osamljeno.

drugah potrjena od presvitl. cesarja, jo objavi tudi »Slov. Gospodar.«

Nedeljski počitek v odvetniških in notarskih pisarnah.

Pred nekaterimi leti je interpeliral poslanec Žičkar v državnem zboru pravosodnega ministra, ali namerava vlada vpeljati nedeljski počitek po pisarnah odvetnikov in notarjev. Takratni pravosodni minister Ruber je odgovarjal, da je to težko delo, ker so razmere po raznih krajih tako različne. Med tem časom se je pa nedeljski počitek vpeljal po cesarskih pisarnah in se namerava vpeljati tudi drugod. Nekateri ljudomili odvetniki in notarji so sicer tudi vpeljali pred nekim časom nedeljski počitek, toda, ker so imeli drugi njihovi tovariši ob nedeljah svoje pisarne odprte, je slednjic po vseh teh pisarnah v južnih deželah prenehal nedeljski počitek. Samo v Trstu se je vpeljala navada, da zavživajo zasebni uradniki vsako drugo nedeljo svoj počitek. Ker se ta stvar drugače urediti ne da, kakor če se po postavi zaukaže, je predlagal poslanec Žičkar, naj se nedeljski in praznični počitek po odvetniških in notarskih pisarnah postavno zaukaže.

(Predlog bo »Slov. Gospodar« objavil prihodnjic.)

Resolucija Spinčič-eva.

Če se v državni zbornici ne more sprejeti v postavo kakšen predlog, predlaga dotični poslanec, naj se pa vsaj želja izrazi, da se ima vlada ozirati na to ali ono potrebo. Tako je poslanec Spinčič predlagal v poljedelskem odseku, naj vlada, ko bo v deželnih zborih predlagala načrt postave o kmetijskih stanovskih zadrugah, skrbi za to, da se vpelja za vsako narodnost posebna kmetijska zadruga. Poljedelski odsek je sprejel to željo (ali resolucijo). Ko pride danes — 17. decembra — ta resolucija na glasovanje, so zbežali vsi češki poslanci iz zbornice, Poljaki in Nemci so glasovali proti; in ta od poljedelskega odseka nasvetovana resolucija se je zavrgla. Tu so zopet pokazali naši severni bratje, Čehi in Poljaki, koliko njim je mar za južne Slovence. Vsi Jugoslovani smo mislili: če res niso mogli Čehi in Poljaki vsled svojih zgodovinskih in deželnih razmer glasovati zato, da se sprejme Žičkarjev predlog, naj se v državni postavi izreče, da mora dobiti vsaka narodnost svojo stanovsko kmetijsko zadruga, vsaj za to Spinčičevo (sicer čisto prazno) željo bojo glasovali, naj vlada skuša preskrbeti pri deželnih zborih, da dobi vsak narod svojo lastno stanovsko kmetijsko

»Gorje mu, kdor v nesreči biva sam!« pravi slovenski pesnik. In sedaj mi je odločeno, da okusim to gorje, da izpijem kelih tega gorja do dna.

Srce človeško hrepeni v nesreči po tolažbi, ono drhti po duši, ki bi čutila z njim in ga umevala. A jaz...? Sam sem, nimam človeka, ki bi me tolažil, ki bi lajšal z mehkočutnimi besedami moje gorje.

Vse me je zapustilo, vse se me ogiba, kajti znak obsodbe leži kakor Kajnovno znamenje na mojem imenu.

Danes v tej samoti, v tej tesni celici, občutim še uprav velikost svoje neizmerne nesreče!

Ah, ko bi vedela moja blaga mati, koliko trpim, kako sem nesrečen...

Na lahkkih krilih razvnete domišljije po hitim k svoji materi.

Pred njo klečim, odprem ji svoje srce, odkrijem ji svojo tugo. Dolga, dolga je moja spoved...!

In mati je britko zaplakala, a moja duša je plakala z njo.

Mati, mati, zakaj si me pustila od sebe, zakaj si me poslala v svet, kjer nisem našel sreče. Nikjer ni očesa, ki bi me gledalo tako ljubo, kakor tvoje, nikjer ni srca, ki bi me imelo tako rado kakor tvoje.

Mati, mati, zakaj nisem ostal pri tebi...?

zadruga. Ne! tudi tega predloga niso podpirali Čehi in Poljaki!

Ko se je 17. decembra v drugem čitanju sprejela postava zastran kmetijskih stanovskih zadrug, je prišlo na vrsto še mnogo drugih zakonov, ki so se vsi skupaj brez ugovora sprejeli. Med drugim se je konečno sprejela sprememba §§ 59 in 60 obrtne postave po neki spremembi, katero je določila gospodska zbornica. Potem postava, vsled katere so koleka proste listine pri najemanju posojil od strani političnih občin; postava, s katero se vredijo plače bogoslovskih profesorjev itd.

Nujni predlog za nekatere občine v Halozah.

Občine Sv. Trojica, Podlehnik, Nova cerkev itd. rigolajo jako pridno svoje vinograde. Nimajo pa novcev, da bi si tamošnji vinogradniki nakupili ceplenk. Letošnja suša je zakrivila, da so pridelali tako malo krme, da se bo živina morala prodati po slepi ceni. Poslanec Žičkar je vložil torej nujni predlog, naj se ondašnjim vinogradnikom pomaga z državnimi prispevki, da si nakupijo potrebnih trsnih sadik.

Ministerski predsednik je zopet govoril.

Razneslo se je po časopisju, da je rekel presvitli cesar nekemu poslancu iz češkega veleposestva, da »če se ne bo moglo vladati z državno zbornico, se bo pač vladalo kako drugače.« Vsled tega so pruski poslanci vprašali ministerskega predsednika, so-li te besede resnične. Dr. Körber je v seji 16. decembra odgovoril, da je »nevместno in protipostavno, cesarjeve besede spravljati v razgovor v zbornici. Sploh pa nima časa, popravljati vsako besedičenje, katero prinašajo časniki.« Ta ostri odgovor ministerskega predsednika je pa silno razburil prusaške poslance, ki so danes — 17. decembra — zahtevali, naj se o Körberjevem govoru začne obravnavati. Zbornica je ta predlog odklonila. Govorilo se je po zbornici, da, če bi se bil predlog sprejel, bi se bila zbornica razpustila.

Slovensko vseučilišče.

Prošnje za slovensko vseučilišče so vložili nadalje: Vitez Berks: Gl. Razne stvari! Robič: Krajni šolski svet v Rušah; Žičkar: 1. Občina Sv. Vid pri Planini; 2. Krajni šolski svet pri Sv. Antonu nad Rajhenburgom; 3. Učitelstvo pri Sv. Antonu nad Rajhenburgom; 4. Kmetijsko bralno društvo v Krčevini pri Ptujju; 5. Gospodarsko in bralno društvo Rogatec; 6. Društvo slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov v Celju.

Usoda mogočna, še enkrat te vprašam, zakaj me preganjaš tako neusmiljeno, tako trdo?

In glej, zopet se mi približuje ona grda žena. Ustnice so ji tenke, izpite, oči globoko upadle, a napolnjene z divjim svitom, obraz s trdimi potezami in suh, njeni dolgi lasje mršavi... Ze steguje svoje koščene roke proti meni... Vzeti mi hoče moje srce! Proč od mene, proč, ti grda žena... Hvala ljubemu Bogu, že je šla. Kako to dobro dene! Ta grda žena, to je bila Jeza. Pregnal sem jo.

In približuje se mi druga ženska postava. Pozdravljen, angel moj! Tebe ljubim! Le pridi semkaj! Veličastna je njena postava, umerjenost v njenih kretnjah, dostojanstven mir je razlit po lepem obrazu, okoli ustnic ji plava turoben izraz, a njeno veliko, temno oko, kako sožalno, kako sočutno me gleda... Pridi bližje, da se utopim v globočine tvojega očesa... Zveni je ime Otožnost. Mirna, udana, tiha žena! Tebe ljubim, ti mi bode spremljevalka v mojih nesrečnih dneh!

In udal sem se otožnosti in moja duša je plavala v žalosti.

Ah, kako nesrečen sem, kako neizmerno nesrečen!

Gorka solza mi kane na lice — — —

Politični ogled.

Deželni zbor štajerski je sklican za dan 28. t. m. h. kratkemu zasedanju.

Proč z veleposestniškimi predpravici! Poslanci katoliškonarodne stranke na Kranjskem bodo v deželnem zboru predlagali, da se predpravice veleposestnikov (grajšakov) odpravijo. Veleposestniki naj imajo iste pravice kakor drugi posestniki. V deželnem zboru se naj zviša število kmetijskih poslancev. Kmet mora največ plačevati, naj sme torej tudi največ govoriti. To je zdravo načelo, katerega se bodo držali tudi štajerski Slovenci. Pri nas pravzaprav niti vsi veleposestniki ne uživajo enakih pravic, ampak le oni, ki so zapisani v znano čudno deželno desko. Tem bolj je potrebno, da se te predpravice odpravijo.

Kako delajo Poljaki? Poljaki ne morejo pozabiti nemške surovosti, ki so jo ti pokazali v Vrešenu nasproti poljskim otrokom in njih materam. Sklenili so, da svojih sovražnikov ne bodo več podpirali. V Krakovem je imelo dne 16. t. m. tisoč Poljakinj shod, na katerem se je sklenilo, da bodo nemške trgovce in obrtnike bojkotirali (se jih ogibali) in razvili agitacijo proti nemškemu časopisom. Shod je izrekel sočutje obsojenim v Vrešenu. Poljske žene bodo izdale oklic na žene v Evropi in Ameriki ter bodo v oklicu opisale pruska nasilstva nad Poljaki. Ruski kmetje hočejo Poljake v gospodarskem boju proti Nemcem podpirati. In že se poroča, da ruski kmetje nočejo več prodajati masla in sira nemškemu trgovcu. Stroj, ki so jih naročili v nemških stacionah, so odpovedali ali pa jih celo vrnil. Tako se branijo Poljaki in z njimi Rusi krivic, ki jim jih delajo Nemci.

Deželnozbornske volitve. Pri deželnozbornskih volitvah v Istri so Slovani si ohranili vse dosedanje mandate. V Dalmaciji je liberalno pobarvana narodna stranka zgubila 4 mandate, dočim so pravaši pridobili nekaj mandatov. Na Tirolskem je ostala neomajana večina krščansko mislečih poslancev. Tudi tirolska mesta po ogromni večini volijo krščansko misleče poslance, zato se pa dežela razvija in blagostanje narašča.

Liberalci so povsod enaki. V Budimpešti so zagnali liberalni časopis velik vrišč zoper jezuite. Pisali so, da je neki (!) jezuit-katehet v neki (!) dekliški šoli učil učenke, naj sovražijo protestante. Vse to pa je popolnoma zlagano. Provincijal jezuitski je poslal v liberalne liste popravek, da v celi Budimpešti ni nobenega jezuita, ki bi poučeval v deških ali dekliških šolah. Čudno, da

V tem se zbudim. Ali je bila to istina, ali so bile le sanje? Poiskal sem solzo na licu. Hvala Bogu, bile so le sanje.

Na licu pa sem našel madež od črnila. Mladi urednikovič je globoko namočil pero v črnilo, da bi vam napisal lepo pisemce v podlistku. A ni vedel, kaj bi pisal. Zato je nagnil svojo glavičico v dlan ter začel premišljevat. V premišljevanju pa je sladko zaspankal. Črnilo je kanilo med tem iz peresa na papir. Mlademu urednikoviču pa je počasi zlezla zaspana glavica do papirja, lice se je dotaknilo črnila in mlademu urednikoviču se je zasanjalo o solzi...

Bile so le sanje, a težke sanje! — Pozdravlja Vas

Vaš mladi urednikovič.

Smešničar.

Vedel si je pomagati. Nekdo je pričakoval prijatelja doma do devete ure zvečer, a ker ga ni bilo, odšel je ter zapisal s kredo na vrata: «Do devete ure sem te pričakoval, ker te pa ni bilo, odšel sem v gostilno «k opici.» Pridi za menoj! Ako ne bodeš videl tega čitati, potrka na stranska vrata, in dekla ti bode prinesla svetilnico.»

še te laži ni prinesel «Štajere», ki je vedno zraven, kadar treba udariti po duhovnikih. Toda v Ptuj se pač vse le počasi izve.

Čehi v Sleziji so si ustanovili češko agrarno (poljedelsko stranko). Tako vidimo, da se v vseh deželah združujejo kmetje v obrambo svojih pravic.

Katoliškega predsednika je dobila te dni Švica. Zvezni svet je namreč izvolil svojim predsednikom za leto 1902 katoliško-konservativnega svetnika Z e m p a, zastopnika kantona Luzern. Podpredsednik je radikalec Deucher.

Vojska v Južni Afriki. Kakor javljajo novejši vesti, se je Krüger zopet odločno izjavil proti temu, da bi Buri vsprejeli samostalnost pod nadzorstvom Angležev, on zahteva marveč popolno neodvisnost. Odposlanci z bojišča so naznanili Krügerju, da ima Botha pod svojim poveljništvom še 24.000 mož, ki so dobro preskrbljeni z vsem potrebnim. Ako je to resnično, potem morajo biti ležnjive vse one angleške vesti, ki poročajo dan za dnevom, koliko Burov so Angleži že ujeli. Kajti, če bi bila vsa ta poročila resnična, Burov sploh ne bi bilo več na bojnem polju. V angleških taborih je umrlo meseca oktobra 3156 burskih žen, starčkov in otrok, v novembru pa 2807, od katerih je bila polovica otrok. Od junija do novembra je umrlo 12.451 ujetnikov, med temi 10.130 otrok. V taborih se nahaja sedaj 167.194 burskih ujetnikov.

Dopisi.

Središče. (Različno.) V kratkem končamo l. 1901. Mislim, da kaže se spominjati, kaj se je v njem pri nas na gospodarskem, kaj na narodnem polju zgodilo. — Trtna uš je naše gorice močno napadla; kjer se lanskega leta ne sluha ne duha ni bilo o njej, je letos velike kose vinogradov upostošila. Posestniki so primorani nove zasađe delati. Mila in suha jesen je bila ugodna za to delo. Zemlje se je veliko premetalo. Trgatev je bila boljša od lanske. Vino je izvrstno, posebno kjer se je po Terezijemem bralo. Cena je primerno slaba, kupec malo. — Sadjereja napreduje. Zimski čas bo g. učitelj Kosi predaval ob nedeljah popoldne o sadjarstvu. Čuje se, da žal udeležba njegovemu trudu ni primerna. Gospodarji, udeležujmo se potrebne pouka. — V Središču je «gospodarska zadruga» ustanovljena, ki bi se posebno z mlekarstvom in bikorejo imela pečati. Žalibog, da manjka udov. Vzrok je, da je bila v občini Grabe—Obrisje že poprej kmetijska zadruga ustanovljena in tako sta v okrožju treh ur dve zadrugi. Ali bi se ne dali združiti? Tudi tukaj velja: «Sloga jači, nesloga tlači.» Trg «Središče» slovi kot naroden. Velika večina tržanov govori zmirom slovenski; le posamezni, ki bi imeli biti drugim vzgled, žalibog! medsebojno in v družbi ljubo nemščino božajo. — Železniška postaja še ima zmirom napis «Polstrau». Ali ne bi kazalo, da občinski zastop trga Središče s sosednimi obč. zastopi prosi in tirja na pristojnem mestu vsaj dvojezični napis «Središče—Polstrau». Žal, uradnika ne znata slovenski. Slišimo, da se je nekdo zaradi tega na glavno žel. ravnateljstvo pritožil. — Dal Bog boljše.

Dravski.

Sv. Martin pod Vurbergom. (Same novice.) To leto niste mnogo slišali od Sv. Martina pod Vurbergom. Bila pa je pri nas nesreča za nesrečo, a noben človek o tem nikaar rad ne pripoveduje. Ali jaz pa vam vender hočem nekatere nesreče imenovati v tem skoro preteklem letu: Bil je en kmet povožen, zapustil je nosečo ženo in štiri otroke. Dvema posestnikoma je ogenj uničil poslopja. Pri zadnji veliki vodi se je utopil mlad, priden gospodar. Zapustil je dva majhna otročiča in žalujočo ženo. Dosedaj še nihče ne ve, kje je pustila voda svojo žrtev. — Najbolj žalostna je bila smrt mlade žene Alojzije Damiš. Dne 28. vinotoka je zdrava

in vesela ustala. Okoli osme ure je prišel čas, da bi postala mati dvema otročičema. Ker je zdravnik prepozno prišel in mlada žena ni mogla pretrpeti velikih muk, je enega živečega rojenčka pustila na tem svetu, z drugim je šla v večnost. Žalostni pogreb je bil en dan pred vsemi svetniki. — Dne 10. grudna so pokopali iz Ciglenc Zorka, gotovo najbolj starega posestnika iz naše župnije. Bil je star čez 94 let. Bog mu daj večni mir. Odkar sem ga poznal, bil je dobra duša.

Gospod urednik, zdaj pa vam hočem nekaj tiho na uho povedati. Veste, gospod urednik, tisti ptujski klopotec klopoče že čisto blizu župnijske cerkve. Kdor bo poslušal zanaprej njegovo klopotanje, hitro bom vam ga po imenu naznanil, da bodo kmetje vedli, kdo je njihov prijatelj.

Dragi moji martinški kmetje, naročujte si «Slovenskega Gospodarja». Ako eden ne more, pa dva skupaj! Iz njega boste zvedeli, kako in kaj se po svetu godi. Tudi naučili se boste marsikaj, da nas ne bodo drugi imeli za bedake. Kmet iz Dvorjan.

Od Sv. Jurja ob Ščavnici. Čudite se dragi slovenski rodoljubi, strmite draga mladina slovenska, radujte se dragi in ljubljene pevci in pevke posebno pa Jurjevski, kajti dobili smo Jurjevsko narodno pesem. Kdo izmed naših sosedov se mora ponašati, da imajo tako lepo narodno pesem kakor mi. Kako lepo opeva naš neznan rodoljub in narodni pesnik Jurjevsko oziroma ščavniško dolino; in zopet potem graja in žaluje nad njo, ker gleda čez prag, posebno v Sovjaku, «ptujski giftna krota». Da bodete vsaj tudi vi, dragi čitatelji «Slovenskega Gospodarja», izprevideli, kako lepa je ta pesem, hočem vam jo tukaj zapeti. Ona se glasi:

Jutránje solnce žarke razprostira,
Na té, dolina ščavniška,
Okó v radosti na-te se ozira,
Ker lepa so ta rodna tvoja tla.
Je star' al' mlad', se veseli,
Vsak bivati' v tebi si želi,
Dolina ščavniška,
Prisrčno bod' pozdravljena!

In bistri potok sredi te doline
Za kras je s trtami obdan,
Zeleno polje in cvetne planine,
Slovenska pesem tu doni čez
plan.

Je star' al' mlad' se veseli,
Vsak bivati' v tebi si želi,
Dolina ščavniška,
Nikoli mi pozabljena!

Za stranski kras so griči tebi
stebér,
Ti griči s trto zaljšani,
Za kletjo klet in notri polni čebri,
Te vabi v njé, in zapojmo vsi:
Je star' al' mlad' se veseli,
Pri vinski kaplji bit' želi.
Dolina ščavniška,
Si z griči, trto zaljšana!

Na levem krilu griček je najlepši,
Prav dobra kapljica tu raste še,
Ta hribček je Rožički vrh imenši,
Tu nepokvarjen rad se najde še.
Je star' al' mlad' se veseli,
V trgatev tje si rad želi,
Dolina ščavniška,
Ponosna bod' na hribček ta!

Na desnem krilu Sovjak se dviguje,
Ki je v krasoti prvemu ednak —
Tud' tu se vince dobro prideluje,
Al' „Ptujski krota“ gleda k
nam čez prag,
Naj star' al' mlad' se veseli,
Če „Gittne krote“ k nam več ni,
Ti fara jurjevška,
Naj čast ti bo obvarvana,
Od nas pa „krota“ bacnjena!

I v o.

Iz Okoslavec pri Sv. Juriju ob Ščavnici v posnemanje. Dozdaj je bila naša vas brez »giftne krote«. No, v zadnjem času se je prikobacala tudi k nam zgago delat; v slovenščini ptujskih krščenih in nekrščenih židov trosi laži in zapeljuje tudi taka može, ki so še bili pred par leti narodni. Povsod pa se ji ne posreči, da bi se ukradla v hišo. K dopisniku teh vrstic prinese njegov sosed kar tri številke tega ptujkega lista, da bi